

**אוניברסיטת בר – אילן
המחלקה למדעי המדינה**

לימודי תואר שני – התמחות בביקורת פנימית וציבורית

קורס מס' 71-770-39 - **היבטים יישומיים בעבודת הביקורת** – תשס"ז
מרצה : **מר דני רייף**

מטרת הקורס

הקורס נועד להקנות לסטודנטים ידע תיאורטי ומעשי בתחום הביקורת. במסגרת הקורס ילמדו תיאוריות וגישות שונות בתכנון ובביצוע ביקורת בסקטור הפרטי והציבורי. הלימוד יקיף את כל המרכיבים העיקריים בתהליך עבודת ביקורת. הסטודנטים ידרשו להכין תכנית ביקורת, לערוך ביקורת ולהגיש דוח ביקורת מסכם על – פי כללי ביקורת מקצועיים. יינתן דגש לביצוע ביקורת "בתנאי אמת" ולבחירת דרכי התמודדות עם קשיים, כשלים ודילמות ערכיות ומקצועיות בעבודת הביקורת.

מבנה ומסגרת הקורס

הרצאות פרונטאליות ללימוד תיאוריות וכללים מקצועיים בנושא הביקורת המעשית. הגשת הצעה לעריכת ביקורת בסקטור הפרטי או הציבורי.

הכנת תכנית ביקורת מפורטת.

הצגת תכנית הביקורת בשיעור (סמסטר א').

ביצוע ביקורת בהתאם לתכנית הביקורת שאושרה.

הצגת ממצאי הביקורת העיקריים בשיעור (סמסטר ב').

הגשת דוח ביקורת מסכם (עד סוף יוני).

הביקורת יכולה להיעשות ע"י צוות – עד שלושה סטודנטים.

היקף הביקורת מושפע בין היתר מהמאפיינים של הארגון המבוקר.

צוות הביקורת נדרש לערוך ביקורת מעשית בארגון לפחות שש פעמים.

עקרונות מתודולוגיים עיקריים בעבודת הביקורת

הכרת הגוף המבוקר.

הגדרת מטרת הביקורת והיקפה.

ביצוע סקר מוקדם בגוף המבוקר.

הכנת תכנית ביקורת מפורטת ואישורה ע"י המרצה.

בחירת תכנית הביקורת בהשוואה למשאבים שעומדים לרשות הביקורת.

תיאום מועד עריכת הביקורת עם הגורמים המבוקרים.

בדיקת הנושאים המבוקרים בהשוואה לנורמות המחייבות.

קבלת התייחסות מהגורמים המבוקרים.

בדיקת התייחסות המבוקרים אל מול ממצאי הביקורת.

שילוב התייחסות המבוקרים (במידת הצורך).

הכנת דוח ביקורת מסכם.

הגשת דוח הביקורת המסכם לגורמים הרלבנטיים.

ניהול מעקב אחר תיקון הליקויים ויישום המלצות הביקורת.

תכנית הביקורת

תכנית הביקורת תהיה בהיקף של כ – 6 עמודים ותכלול את המרכיבים הבאים :

א. סקירה כללית על הגוף המבוקר.

ב. מטרת הביקורת והיקפה.

ג. הפעולות שבוצעו בסקר המוקדם.

ד. תוצאות הסקר המוקדם.

ה. הנושאים שמתוכננים להיבדק.

ו. שיטות הבדיקה.

ז. הליך הביקורת המתוכנן.

ח. לוחות זמנים.

דוח ביקורת מסכם

דוח הביקורת המסכם מבטא את התפוקה המסכמת של עבודת הביקורת.

דוח הביקורת נועד להעריך את הארגון המבוקר על – פי הנורמות המחייבות.

להלן המרכיבים העיקריים שיכללו בדוח הביקורת :

א. סקירה כללית על הגוף המבוקר.

ב. מטרת הביקורת והיקפה.

ג. ממצאי ביקורת עיקריים.

ד. ממצאי ביקורת מפורטים.

ה. נספחים – תכנית הביקורת .

מדדים לקביעת ציון הערכה

ציון הערכה לקורס ייקבע על – פי כלל מרכיבי הפעילות הנדרשים במהלך הקורס, ומחייב קבלת ציון עובר על הגשת דוח ביקורת מסכם (60%) ועל התרגיל (40%), ולהלן עיקרם :

1. אופן הכנת תוכנית הביקורת והצגתה בשיעור.
2. אופן הכנת ממצאי הביקורת העיקריים והצגתם בשיעור.
3. התמצאות בהליך ובממצאי הביקורת.
4. האיכות המקצועית של דוח הביקורת המסכם.
5. ביצוע המטלות בהתאם ללוחות הזמנים שנקבעו.
6. השתתפות בשיעורים הינה חובה ומהווה מרכיב חשוב מציון התרגיל ותנאי לקבלת ציון בקורס.
7. הערכת הגוף המבוקר ככל שניתן.

הנחיות כלליות

הסטודנטים נדרשים להקפיד על כללי ההתנהגות והאתיקה המקצועית המחייבים בביצוע עבודת הביקורת. חל איסור מוחלט להיכנס לעימותים עם גורם כלשהוא בנוגע לביצוע הביקורת ובכל מקרה של בעיה או חוסר שיתוף פעולה מצד המבוקרים, יש לפנות למרצה. חלה החובה על הסטודנטים להקפיד על חיסיון המידע שהובא לידיעתם במהלך הביקורת. מודגש כי המעורבות של המרצים ושל האוניברסיטה בכלל היא בפן הלימודי בלבד וכי כל ההיבטים האחרים הקשורים לביצוע עבודת הביקורת הינם באחריות הסטודנטים. למען הסר ספק אין האוניברסיטה או כל גורם מטעמה אחראים לכל נזק מסוג כלשהו שיגרם כתוצאה מביצוע עבודת הביקורת. לעניין חיסיון המידע ניתן לשנות את שם הארגון המבוקר.

א. קריאת חובה:

1. Sawyer, B. Lawrence & Mortimer A. Dittenhofer, assisted by James H.Scheiner. (1996) Internal Auditing: The Practice of Modern Internal Auditing 4th edition. Altamonte Springs, Fla: Institute of Internal Auditors.

שמו מדעי המדינה לפי CHA (1067945)

2. גלר, ש. ונתניהו, ד. (1999) איך נולד דוח ביקורת: כלים ושיטות לגיבוש, כתיבה ועריכה של דוח ביקורת, תל אביב, IIA לשכת המבקרים הפנימיים. **657.452 גלר.אי (460170)**

3. פרידברג, א. (1995), "ביקורת ציבורית ופנימית ברשויות המקומיות בישראל", בתוך: פרידברג, א. הביקורת הפנימית בישראל. ירושלים, נציבות שרות המדינה, ביי"ס המרכזי למינהל, 309-331. **שמו מדעי המדינה לפי פרי.בק (278996)**

4. מילס, ח. ואבני, ר. (2002) שערווריית "אנרון" והגדרת הביקורת הפנימית, המבקר הפנימי, 94, יוני, עמ' 11-13. **תדפיס 11239 (1122057)**

5. נוס, י. (2002) פנימיותה של הביקורת הפנימית, המבקר הפנימי, 94, יוני, עמ' 35-37. **תדפיס 11210 (1122059)**

ב. קריאת רשות:

1. שיים, י. וקרקופולנסקי, י. (2005) הביקורת הפנימית מעיסוק למקצוע, המבקר הפנימי, 96 דצמבר, עמ' 25-28. **תדפיס 11211 (1122062)**

2. רובין, ש. (2005) הרחבת סמכויותיו של המבקר, המבקר הפנימי, 96 דצמבר, עמ' 29-31. **תדפיס 11212 (1122063)**

3. אבנון, נ. (2003) הסמכות לחקירת עבירות על ידי המבקר הפנימי, המבקר הפנימי, 95 ינואר, עמ' 4-15. **תדפיס 11213 (1122064)**

4. שץ, ש. ומוזס, א. (2003) עריכת דו"ח ביקורת כניהול פרויקט, המבקר הפנימי, 95 ינואר, עמ' 40-43. **תדפיס 11214 (1122065)**

5. טל, ש. (2003) עריכת "מסקנות" בדו"ח הביקורת הפנימית, המבקר הפנימי, 95 ינואר, עמ' 44-48. **תדפיס 11215 (1122066)**

6. בצלאל, ד. (2003) המבקר הפנימי כמגן על עובדי הארגון, המבקר הפנימי, 95 פברואר, 55-59.
תדפיס 11216 (1122067)
7. רובין, ש. (2005), הרחבת סמכויות של המבקר, המבקר הפנימי, 96 דצמבר, 29-31.
תדפיס 11212 (1122063)
8. נוס, י. (2005) דוח הביקורת הפנימית כמוצר, המבקר הפנימי, 96 דצמבר, 48-50.
תדפיס 11217 (1122068)
9. פלומין, ש. (1989), מתן שירות ביקורת פנימית ע"י גורמי חוץ, המבקר הפנימי 79 ספטמבר, 110-118.
תדפיס 11218 (1122069)
10. שביט, ע. (1990) הביקורת בארגון הנותן שרות לציבור, המבקר הפנימי, 81 מאי, 81-95.
תדפיס 11219 (1122071)
11. לביטוב, ע. (1990) מבדק, בקרה וביקורת, המבקר הפנימי, 81 מאי, 144-151.
תדפיס 11220 (1122071)
12. חוק הביקורת הפנימית התשנ"ב-1992, ס"ח 1395, עמ'198.
תדפיס 11258 (478040)
13. חוק יסוד מבקר המדינה, ס"ח התשמ"ח, 30.
תדפיס 5634 (363135)